

Anpassningar av redovisnings- föreskrifterna med anledning av Redovisningsrådets rekommendationer och uttalanden

2005-12-30

Motivpromemoria 2 om
ändringar i redovisningsföreskrifter
för 2005 och 2006

Från redovisningsenheten

1. SAMMANFATTNING.....	3
2. BAKGRUND.....	6
3. ÖVERVÄGANDEN.....	8
3.1 Anpassningar med anledning av RR-normer fastställda i december 2004.....	8
3.1.1 Hänvisning till Akutgruppens uttalanden.....	9
3.1.2 Hänvisning till godkända IFRS.....	10
3.1.3 Avskrivningar på goodwill.....	11
3.1.4 Förtydligande avseende ÅRL:s uppskrivningsregler.....	12
3.1.5 Förtydligande avseende förvärv och överlåtelse av egna aktier.....	13
3.1.6 Redovisning av reverseringar avseende finansiella anläggningstillgångar.....	13
3.1.7 Undantag för försäkringsföretag från IAS 40 Förvaltningsfastigheter.....	14
3.1.8 Undantag för företag som tillämpar IAS-förordningen från räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2006.....	16
3.2 Anpassningar med anledning av ändringar i RR 32 och RR 30 under 2005.....	16
3.2.1 Nya undantag från IAS 21 om funktionell valuta och redovisning av vissa kursdifferenser.....	16
3.2.2 Tydliggörande av reglerna om delårsrapportering i IAS 34 för juridisk person.....	18
3.2.3 Upplysningar om eget kapital.....	18
3.2.4 Segmentrapportering enligt IAS 14.....	19
3.2.5 Lättnader enligt IFRS 1 Första gången IFRS tillämpas.....	20
3.3 Hänvisningar till och Anpassningar av RR 32 (2005) och RR 30 (2005).....	21
3.3.1 Anpassningar av RR 32 (2005).....	21
3.3.2 Anpassningar av RR 30 (2005).....	23
3.4 Uttalanden från Akutgruppen.....	25
3.5 Hänvisningar till RR 31 Delårsrapportering.....	29
3.6 Ikraftträdande - och övergångsfrågor.....	30

Kontaktperson på FI: Åsa Andersson 08-787 82 29, asa.andersson@fi.se

1. Sammanfattning

Från och med räkenskapsåret 2005 ska internationella redovisningsstandarder (IFRS-regelverket) tillämpas i de finansiella företagens årsredovisningar och koncernredovisningar med vissa ändringar och tillägg. Undantagna är sådana redovisningar som upprättas enligt äldre redovisningsregler med stöd av särskilda övergångsbestämmelser i IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter från Finansinspektionen (FI).¹

Alla finansiella företag som tillämpar IFRS-regelverket ska tillämpa samtliga av EG-kommissionen antagna standarder, med de undantag och tillägg som följer av två rekommendationer som Redovisningsrådet (RR) beslutade i december 2004, nämligen RR 32 Redovisning för juridiska personer (RR 32 (2004)) och RR 30 Kompletterande redovisningsregler för koncerner (RR 30 (2004)). Rekommendationerna ska dock endast tillämpas om inte annat krävs enligt lag eller följer av IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter.²

Vid uppföljningen av de nya reglerna har uppkommit frågor om behovet av att i de IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna införa vissa ytterligare begränsningar eller anpassningar av RR 32 (2004) och RR 30 (2004), som ska tillämpas i årsredovisningar för räkenskapsåret 2005.

FI:s ställningstaganden innebär att några direkta avvikelser från RR 32 (2004) aktualiseras för finansiella företag. Som FI redan tog ställning till i samband med 2004 års föreskriftsändringar bör finansiella företag tillämpa IAS 39 för räkenskapsåret 2005 trots undantaget i RR 32 (2004) punkt 66. Den andra avvikelserna gäller RR 32 (2004) punkt 58 som innehåller ett specifikt undantag från IAS 39 Finansiella Instrument: Redovisning och värdering, när det gäller återföringar av nedskrivningar. Undantaget bör enligt FI inte tillämpas av finansiella företag (se avsnitt 3.1.6).³ En tredje avvikelse gäller RR 32 (2004)

¹ Se punkt 2–4 övergångsbestämmelser till föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2004:20) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag respektive punkt 2 och 3 i övergångsbestämmelser till föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2004:21) om årsredovisning i försäkringsföretag. Dessa föreskrifter benämns i promemorian "tidigare IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter" (för institut respektive försäkringsföretag).

² Se de allmänna råden till 2 kap. och 7 kap. 2 § FFFS 2004:20 samt de allmänna råden till 2 kap. och 7 kap. 3 § FFFS 2004:21.

³ Detta framgår av punkt 2 a) övergångsbestämmelser till Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2005:33) om årsredovisning i kreditinstitut och

punkt 59 som innehåller ett undantag från IAS 40 Förvaltningsfastigheter. Undantaget bör enligt FI inte tillämpas av försäkringsföretag (se avsnitt 3.1.7).⁴ En fjärde avvikelse gäller RR 32 (2004) punkt 57 som gör undantag från tillämpningen av verkligt värdeoptionen i IAS 39 punkt 9 (b). Enligt FI:s bedömning i en annan Motivpromemoria kan optionen tillämpas på finansiella tillgångar som får värderas till verkligt värde enligt ÅRL.⁵

RR har under år 2005 gjort flera ändringar i RR 32 (2004) och RR 30 (2004), som ska tillämpas omedelbart för räkenskapsåret 2005. FI:s ställningstagande innebär att ändringarna bör tillämpas även av finansiella företag men med en särskild avvikelse. Försäkringsföretag bör fortsätta att lämna upplysningar enligt borttagna RR 30 (2004) punkt 11–16 om indelningen av bundet och fritt eget kapital i koncernen (se avsnitt 3.2.3).

Redovisningsrådet har i december 2005 fastställt nya versioner av RR 32 och RR 30 som ska tillämpas för räkenskapsåret 2006 (RR 32 (2005) och RR 30 (2005)). Ändringarna innebär bl.a. att undantaget från IAS 39 i RR 32 (2004) punkt 58 utgått och att RR 30 (2004) punkt 57⁶ ändrats så att verkligt värdeoptionen kan tillämpas på finansiella tillgångar som får värderas till verkligt värde enligt ÅRL.

I de nya IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna klargörs att RR 32 (2005) och RR 30 (2005) bör tillämpas även av finansiella företag, med de avvikelser som följer av lag eller nya IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter. De som tillämpar de nya redovisningsföreskrifterna i förtid på räkenskapsåret 2005 tillämpar även nämnda rekommendationer i förtid.⁷

RR:s rekommendationer kompletteras av uttalanden från RR:s Akutgrupp (Akutgruppen). Två nya uttalanden har tillkommit under första halvåret 2005. Det klargörs i IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter att dessa uttalanden bör tillämpas av alla IFRS-redovisande finansiella företag redan för räkenskapsåret 2005 (se avsnitt 3.1.1 och 3.4).⁸ Ett

värdepappersbolag respektive Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2005:34) om årsredovisning i försäkringsföretag. Dessa föreskrifter benämns i promemorian för ”nya IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter”.

⁴ Detta framgår av punkt 2 kap. 4 b) i FFFS 2004:21 (jfr även motsvarande punkt i FFFS 2005:34).

⁵ Se vidare Motivpromemoria 1, Tillämpning av verkligt värdeoptionen i finansiella företag som tillämpar lagbegränsad IFRS.

⁶ Jfr RR 32 (2005) punkt 70.

⁷ En sådan förtida tillämpning följer av punkt 3 i övergångsbestämmelserna till FFFS 2005:33 och FFFS 2005:34.

⁸ Detta framgår av punkt 2 b) och e) i övergångsbestämmelserna till FFFS 2005:33 och punkt 2 b) och f) i övergångsbestämmelserna till FFFS 2005:34.

nytt uttalande om redovisning av avkastningsskatt beaktas genom en konsekvensändring i redovisningsföreskrifterna.

Ingen hänvisning görs till RR 31 Delårsrapportering i redovisningsföreskrifterna. Även fortsättningsvis hänvisas direkt till av EG-kommissionen antagna IAS 34 Delårsrapportering.

Denna Motivpromemoria har föregåtts av en Förslagspromemoria med samma namn som remitterades tillsammans med ett författningsförslag den 15 september 2005. Efter bearbetningar remitterades den 2 december 2005 ett utkast till Motivpromemoria med samma namn och ett nytt författningsförslag. Den senare remissen remitterades med kort svarstid för i huvudsak tekniska synpunkter. Remissynpunkterna och FI:s ställningstagande till dessa behandlas i denna promemoria.

2. Bakgrund

Koncernredovisningar enligt IAS-förordningen

Från och med räkenskapsår 2005 ska noterade företag tillämpa IAS-förordningen och upprätta sin koncernredovisning enligt alla av EG-kommissionen antagna internationella redovisningsstandarder (IAS/IFRS) från International Accounting Standards Board (IASB). Onoterade företag får frivilligt tillämpa IAS-förordningen i koncernredovisningen.

Årsredovisning enligt lagbegränsad IFRS eller äldre redovisningsregler

Den svenska lagstiftningen ger ingen möjlighet för en juridisk person att tillämpa IAS-förordningen i årsredovisningen. I stället har ändringar gjorts i årsredovisningslagarna och FI:s redovisningsföreskrifter för att internationella redovisningsstandarder ska kunna tillämpas inom ramen för materiella regler om årsredovisningens utformning och innehåll (s.k. lagbegränsad IFRS).

Finansiella företag får dock välja att tillämpa äldre redovisningsregler i årsredovisningen för år 2005.⁹ Enligt ett ställningstagande av FI får äldre redovisningsregler tillämpas även i årsredovisningen för räkenskapsåret 2006, om inte företaget tillämpar IAS-förordningen eller lagbegränsad IFRS i koncernredovisningen.¹⁰

Redovisningsrådets rekommendationer RR 32 och RR 30

De tidigare IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna (FFFS 2004:20 och FFFS 2004:21) hänvisar till två rekommendationer från Redovisningsrådet, RR 32 Redovisning för juridiska personer och RR 30 Kompletterande redovisningsregler för koncerner. Rekommendationerna är fastställda i december 2004 och bör alltså för räkenskapsåret 2005 tillämpas av alla finansiella företag som inte tillämpar äldre redovisningsföreskrifter.

RR 32 innehåller undantag från och tillägg till internationella redovisningsstandarder från IASB och avser årsredovisningar för juridisk

⁹ Se föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2002:22) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag samt föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2003:13) om årsredovisning i försäkringsföretag som får tillämpas enligt övergångsregler till FFFS 2004:20 resp. FFFS 2004:21. Dessa betecknas i promemorian för "äldre redovisningsföreskrifter".

¹⁰ Lagbegränsad IFRS medges i koncernredovisningen från räkenskapsåret 2006. Se Motivpromemoria 5, Tillämpning av lagbegränsad IFRS i finansiella företags års- och koncernredovisning för räkenskapsåret 2006.

person. RR 32 bör tillämpas av alla finansiella företag som upprättar årsredovisningar enligt lagbegränsad IFRS, om inte annat krävs enligt lag eller följer av IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter.

RR 30 innehåller tillägg till internationella redovisningsstandarder från IASB för koncernredovisningar enligt IAS-förordningen. Rekommendationen bör, enligt de IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna, tillämpas av alla finansiella företag som upprättar koncernredovisningar enligt IAS-förordningen. För sådana koncernredovisningar gäller också vissa tillägg enligt ÅRKL respektive ÅRFL samt IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter.

Anpassningar med anledning av RR-normer fastställda i december 2004

RR 32 och RR 30, fastställda i december 2004 (RR 32 (2004) och RR 30 (2004)), tillämpas första gången i en årsredovisning för räkenskapsåret 2005. I de tidigare IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna finns redan vissa Anpassningar av rekommendationerna. I Förslagspromemorian och utkastet till Motivpromemoria diskuterades vissa frågor som uppkommit i den praktiska tillämpningen för att ge företag och andra berörda intressenter möjlighet att lämna förslag på eventuella ytterligare Anpassningar. Dessa frågor och FI:s slutliga bedömningar sammanfattas i avsnitt 3.1.

Anpassningar med anledning av ändringar i RR 32 och RR 30 under 2005

RR gjorde under år 2005 flera ändringar i RR 32 (2004) och RR 30 (2004) som trädde i kraft omedelbart. I tidigare promemorior diskuterades också i vad mån särskilda Anpassningar för finansiella företag motiveras i förhållande till dessa ändringar. De olika ändringarna och FI:s slutliga bedömningar i denna del behandlas i avsnitt 3.2.

Hänvisningar till och Anpassningar av RR 32 (2005) och RR 30 (2005)

RR beslutade i december 2005 nya versioner av RR 30 och RR 32 som ska tillämpas i koncern- och årsredovisningar för räkenskapsåret 2006 (RR 32 (2005) och RR 30 (2005)). Det blev därför nödvändigt för FI att ta ställning till om nya IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter skulle hänvisa till dessa rekommendationer och om ytterligare Anpassningar för finansiella företag behövdes i fråga om nya regler som saknade tidigare motsvarigheter.¹¹ Motiven för FI:s ställningstaganden i denna del behandlas i avsnitt 3.3.

¹¹ Detta försvårades av att en slutlig version av rekommendationerna ännu inte hade publicerats när FI sände ut decemberremissen.

Uttalanden från Akutgruppen

RR:s rekommendationer kompletteras av ett begränsat antal uttalanden från Akutgruppen (URA). För företag vars värdepapper på balansdagen är noterade på en börs eller en auktoriserad marknadsplats, ska enbart vissa uttalanden fortsätta att tillämpas i koncernredovisningen eller i årsredovisningen för juridiska personer. Detsamma ska gälla sådana företag som genom sin storlek har ett stort allmänt intresse och som har valt att tillämpa av EG-kommissionen antagna IFRS.

Akutgruppens uttalanden kunde, av beredningsskäl, inte beaktas i samband med 2004 års föreskriftsändringar. I Förslagspromemorian och utkastet till Motivpromemoria behandlades därför frågan om dessa uttalanden kunde gälla utan anpassningar för alla de finansiella företag som upprättar en IFRS-redovisning för räkenskapsåret 2005. Detsamma gjordes beträffande två nya uttalanden som getts ut under räkenskapsåret 2005 och som ska gälla för räkenskapsåret 2005. Dessa frågor och motiven för FI:s ställningstagande behandlas i avsnitt 3.1.1 och 3.4.

Hänvisningar till RR 31 Delårsrapportering

I samband med revideringar av redovisningsföreskrifterna har på nytt uppkommit frågan om FI bör hänvisa till RR 31 Delårsrapportering i de IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna. Frågan tas upp i avsnitt 3.5.

3. Överväganden

3.1 Anpassningar med anledning av RR-normer fastställda i december 2004

I de IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna för finansiella företag finns redan idag vissa anpassningar med anledning av reglerna i RR 32 Redovisning för juridiska personer, fastställd i december 2004.¹² Anpassningarna har behandlats i en tidigare Motivpromemoria.¹³

¹² Se främst punkt 4 i allmänna råden till 2 kap. i de IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna.

¹³ Se Motivpromemoria 2 till 2004 års föreskriftsändringar, Nya årsredovisningsföreskrifter för finansiella företag som tillämpar lagbegränsad IFRS, 2004-12-30.

I detta avsnitt behandlas vissa normer i RR 32 (2004) som inte tidigare har behandlats av FI. En utgångspunkt i vår bedömning är att anpassningar i förhållande till RR 32 (2004) endast bör göras om det är motiverat av lagstiftningen eller av andra särskilda skäl med hänsyn till de finansiella företagens särart.

3.1.1 Hänvisning till Akutgruppens uttalanden

I de IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna bör hänvisas till tillämpliga uttalanden från Akutgruppen (URA).

Remissinstanserna:

Endast FAR har ifrågasatt hänvisningen till URA.

Bakgrund

I avsnittet Inledning till RR 32 Redovisning för juridiska personer anges att uttalandena från Akutgruppen är fortsatt tillämpliga.

Skäl

I de IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna görs hänvisningar till RR 32. Avsnittet Inledning till RR 32 är dock inte en del av själva rekommendationen. Det kan därför uppstå tvekan om uttalanden från Akutgruppen är tillämpliga även för onoterade finansiella företag. För att tydliggöra att så är fallet bör redovisningsföreskrifterna kompletteras med en hänvisning till tillämpliga uttalanden från Akutgruppen.

FAR har, med hänvisning till en bedömning från EG-kommissionen, ifrågasatt om man kan införa krav på tillämpning av URA i koncernredovisningen för de finansiella företag som tillämpar IAS-förordningen, eftersom URA i vissa avseenden kan uppfattas utgöra en restriktion av hur IAS-förordningen kan tillämpas. Kommissionens bedömning går ut på följande. Eftersom IAS-förordningen är direkt tillämplig, förväntas medlemsstaterna säkerställa att de inte låter ett bolag omfattas av eventuella ytterligare bestämmelser i nationell lagstiftning som står i motsats till, strider mot eller begränsar ett företags efterlevnad av antagna standarder med stöd av IAS-förordningen.¹⁴

URA ska inom tillämpningsområdet för Redovisningsrådets normgivning beaktas av finansiella företag som är noterade. För att uppnå

¹⁴ Se Kommentarer till vissa artiklar i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder samt rådets fjärde direktiv 78/660/EEG av den 25 juli 1978 och sjunde direktiv 83/349/EEG av den 13 juni 1983 om redovisning.

ett enhetligt och sammanhållet regelverk för finansiella företag bör uttalandena också beaktas av onoterade finansiella företag som tillämpar IFRS. Remissförslaget bör därför genomföras. Vi bedömer alltså inte att IAS-förordningen förhindrar meddelande av allmänna råd som kompletterar godkända IAS/IFRS.

Frågor om vilka uttalanden som bör tillämpas och om särskilda anpassningar är befogade för finansiella företag i förhållande till Akutgruppens uttalanden behandlas i ett särskilt avsnitt (se avsnitt 3.4).

3.1.2 Hänvisning till godkända IFRS

De IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna innebär att av EG-kommissionen antagna IFRS bör tillämpas i årsredovisningen.

Bakgrund

Ett företag skall enligt RR 32 (2004) punkt 2 utforma sina finansiella rapporter för den juridiska personen i enlighet med samtliga bestämmelser i samtliga tillämpliga IAS/IFRS, inklusive tolkningar från SIC/IFRIC, som är, respektive förväntas bli, antagna av EG-kommissionen för tillämpning inom EU fr.o.m. den 1 januari 2005, enligt förteckning i bilaga 1, med de undantag och tillägg som anges i RR 32 (2004). Förteckningen i bilaga 1 till RR 32 (2004) baseras på den information som var tillgänglig kort tid före utgivningen av RR 32 (2004) och anger vilka standarder som då hade antagits respektive förväntades komma att antas.

I de IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna anges att godkända internationella redovisningsstandarder bör tillämpas av de finansiella företagen vid upprättande av årsredovisningen. Enligt 1 kap. 2 § i respektive redovisningsföreskrifter definieras godkända internationella redovisningsstandarder som sådana standarder som antagits av EG-kommissionen i enlighet med artikel 3 i IAS-förordningen. Till FI har ställts frågan om skillnader finns mellan vilka IFRS som bör tillämpas enligt RR 32 respektive redovisningsföreskrifterna.

Skäl

De allmänna råden i 2 kap. i de IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna innebär att de av EG-kommissionen antagna internationella redovisningsstandarder, med de lydelse som publicerats i Europeiska gemenskapernas officiella tidning (EGT) och som ska tillämpas av företag som tillämpar IAS-förordningen, bör beaktas i årsredovisningen om det inte finns särskilda undantag eller tillägg som anger annat. Detta bedöms överens stämma med RR 32. I vart fall tillämpas redovisningsföreskrifterna av finansiella företag före RR 32, om skillnader skulle uppstå i samband med att de olika regelverken

tillämpas. Detta följer redan av allmänna råden om tillämpningen av internationella redovisningsstandarder och RR 32.¹⁵

3.1.3 Avskrivningar på goodwill

RR 32 (2004) punkt 5 om undantag från IFRS 3 när det gäller avskrivningar på goodwill i årsredovisningen bör gälla utan anpassningar för finansiella företag.

Remissinstanserna

Svenska Bankföreningen anser att FI i sina föreskrifter bör förtydliga att det är förenligt med 4 kap 4 § ÅRL att inte skriva av goodwill med obestämd nyttjandeperiod utan istället testa goodwill för nedskrivning minst årligen. Föreningen pekar på att FI i en förslagspromemoria från år 2004 angett att det kan argumenteras för att en underlåtenhet att skriva av goodwill är förenligt med lag. Vidare anges att EG-kommisionen i ett arbetspapper från januari 2005 konstaterat att detta är förenligt med det fjärde bolagsdirektivet.

Bakgrund

Enligt IFRS 3 ska alla rörelseförvärv som omfattas av standarden redovisas enligt förvärvsmetoden. Förvärvaren ska därför redovisa den förvärvade enhetens identifierbara tillgångar, skulder och eventua-förpliktelser till deras verkliga värden vid förvärvstidpunkten. Större krav ställs på identifiering av immateriella tillgångar. Goodwill ska minst årligen prövas avseende nedskrivningsbehovet och inte bli föremål för planerig avskrivning. Eventuell negativ goodwill ska intäktsföras omedelbart.

Skäl

I RR 32 (2004) anges att IFRS 3 Rörelseförvärv, är tillämplig även vid redovisning i juridisk person vid förvärv av rörelser. Det anges dock i RR 32 (2004) punkt 5¹⁶ att avskrivningar på goodwill i juridisk person ska redovisas enligt ÅRL.

Det är relativt osäkert hur årsredovisningslagarna ska tolkas i detta avseende. FI har en separat reglering för de finansiella företagen med avseende på hur goodwill ska behandlas vid beräkning av kapitalbasen. Enligt vår mening föreligger därutöver inga särskilda skäl för att finansiella företag ska ha en annan redovisning än övriga företag inom detta område. Därav följer att den tolkning som

¹⁵ Se punkt 2 i de allmänna råden till 2 kap. FFFS 2004:20 resp. FFFS 2004:21 (jfr motsvarande punkter i FFFS 2005:33 och FFFS 2005:34).

¹⁶ Jfr RR 32 (2005) punkt 6.

Redovisningsrådet gör även bör få genomslag på redovisningen för finansiella företag och vi är därför inte beredda att införa någon avvikelse för finansiella företag

3.1.4 Förtydligande avseende ÅRL:s uppskrivningsregler

RR 32 (2004) punkt 24 om uppskrivningar i årsredovisningen kan gälla för finansiella företag utan några särskilda anpassningar i allmänna råd.

Bakgrund

I RR 32 (2004) punkt 24¹⁷ finns ett tillägg till ÅRL:s uppskrivningsregler. Där sägs att ett företag får, utöver vad som anges i IAS 16 punkt 30, tillämpa reglerna beträffande uppskrivningar i 4 kap. 6 § ÅRL.¹⁸

Skäl

Enligt vår mening finns inte tillräckliga skäl för att ha avvikande regler för finansiella företag på denna punkt. Det kan dock erinras om att särskilda uppskrivningsregler finns för finansiella företag enligt de särskilda redovisningslagarna för finansiella företag. I en bank krävs för uppskrivning av en anläggningstillgång att FI lämnar ett medgivande. I en sparbank får uppskrivningsbeloppet tas i anspråk för avsättning till reservfond. En bank får inte använda en uppskrivningsfond för att täcka förlust (4 kap. 2 § ÅRKL).

I fråga om försäkringsföretag gäller uppskrivningsreglerna endast skadeförsäkringsbolag och tillämpas där på placeringstillgångar (C) – utom när de värderas till verkligt värde – samt på sådana tillgångar hänförliga till materiella tillgångar och varulager (G.I) som stadigvarande ska innehas eller brukas. Vidare får aktier och andelar i koncernföretag och intresseföretag inte skrivas upp till högre värde än vad som medges av FI. Uppskrivningsbeloppet får endast användas för ökning av aktiekapitalet genom fondemission eller för avsättning till en uppskrivningsfond. Uppskrivningsfonden får heller inte användas för att täcka förlust (4 kap. 2 § ÅRFL).

Vi gör bedömningen att det inte är nödvändigt att erinra om nämnda särregler i de IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna. Det följer redan av redovisningsföreskrifterna, att RR 32 bör tillämpas med de begränsningar som följer av lag.¹⁹

¹⁷ Jfr RR 32 (2005) punkt 30.

¹⁸ Prop. 1995/96:10 Del II, s. 55-66 samt s. 202 och 203.

¹⁹ Se punkt 2 första stycket i de allmänna råden till 2 kap. FFFS 2004:20 resp. FFFS 2004:21.

3.1.5 Förtydligande avseende förvärv och överlåtelse av egna aktier

RR 32 (2004) punkt 49 avseende förvärv och överlåtelse av egna aktier kan gälla för finansiella företag utan några särskilda anpassningar i allmänna råd.

Bakgrund

Vid förvärv av egna aktier ska, enligt RR 32 (2004) punkt 49²⁰, fritt eget kapital minskas med utgiften för förvärvet och vid överlåtelse av egna aktier ska fritt eget kapital ökas med inkomsten från överlåtelsen. Vidare erinras om att utöver vad som följer av IAS 32, skall företag lämna upplysningar om egna aktier enligt 6 kap. 1 § ÅRL.

Skäl

Samma regel är relevant även för finansiella företag.²¹ Detta framgår också av de IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna för institut, skadeförsäkringsaktiebolag och livförsäkringsaktiebolag som får dela ut vinst.²²

Förvärv och överlåtelse av egna aktier ska däremot redovisas mot bundet eget kapital i livförsäkringsaktiebolag som inte får dela ut vinst.²³ I de IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna preciseras redan att sådana händelser i förekommande fall redovisas mot bundet eget kapital mot konsolideringsfonden²⁴. Denna regel är, enligt FI:s bedömning, förenlig med IAS 32, eftersom det där enbart föreskrivs att förvärv och överlåtelse av egna aktier ska redovisas mot "eget kapital" (jfr IAS 32 punkt 33).

Enligt vår mening behövs inga nya anpassningar av redovisningsföreskrifterna med anledning av RR 32 i denna del.

3.1.6 Redovisning av reverseringar avseende finansiella anläggningstillgångar

RR 32 (2004) punkt 58 om undantag från IAS 39 när det gäller återföringar av nedskrivningar av finansiella anläggningstillgångar bör inte tillämpas av finansiella företag.

²⁰ Jfr RR 32 (2005) punkt 59.

²¹ Se 5 kap. 14 § ÅRL som gäller enligt 5 kap. 1 § ÅRKL respektive ÅRFL.

²² Se 27 § i bilaga 1 till FFFS 2004:20 och de allmänna råden till 34 § i bilaga 3 till FFFS 2004:21.

²³ Se 5 kap. 2 § 8 ÅRFL.

²⁴ Se 29 § andra stycket i bilaga 3 till FFFS 2004:21.

Remissinstanserna

Sveriges Försäkringsförbund anser att FI borde ta upp frågan direkt med Redovisningsrådet istället för att genom en särregel eliminera regeln, eftersom detta komplicerar regelverket.

Bakgrund

Enligt RR 32 (2004) punkt 58²⁵ ska IAS 39 punkt 69 inte tillämpas på finansiella anläggningstillgångar som innehas för försäljning. Återföring av tidigare nedskrivning på sådana tillgångar ska istället redovisas i resultaträkningen enligt 4 kap. 5 § fjärde stycket ÅRL.

Enligt IFRS ska återföringar av nedskrivningar på sådana tillgångar som är egetkapitalinstrument inte redovisas via resultaträkningen. Bakgrunden är svårigheterna att för dessa instrument avgöra vad en värdeökning efter nedskrivningen egentligen beror på, dvs. om den faktiskt är hänförlig till den händelse som föranledde nedskrivningen (BC p. 130). Dessa värdeförändringar ska därför, enligt IAS 39 punkt 69, redovisas på samma sätt som andra värdeökningar av finansiella tillgångar som innehas för försäljning, dvs. direkt mot eget kapital.

Skäl

Enligt vår mening kan ÅRL inte anses utgöra hinder mot en redovisning av återföringen direkt mot eget kapital, eftersom finansiella instrument omfattas av 4 kap. 14 a- 14 d §§ ÅRL. Enligt 4 kap. 14 d § tredje stycket anges att en värdeförändring på en finansiell tillgång som inte innehas för handelsändamål och inte heller är ett derivatinstrument, får redovisas i fonden för verkligt värde istället för i resultaträkningen. Denna bestämmelse har företräde framför 4 kap. 5 § ÅRL och i så fall skulle ingen konflikt med lag finnas. Därför bör IAS 39 redan i årsredovisningen för räkenskapsåret 2005 kunna tillämpas enligt den generella hänvisningen till godkända IFRS som görs i de IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna utan det undantag som görs i RR 32 (2004).

3.1.7 Undantag för försäkringsföretag från IAS 40 Förvaltningsfastigheter

RR 32 (2004) punkt 60, som innebär att IAS 40 inte behöver tillämpas, bör inte tillämpas av försäkringsföretag. Enligt ställningstaganden som behandlas i Motivpromemoria 4 får försäkringsföretag tills vidare redovisa rörelsefastigheter på samma sätt som förvaltningsfastigheter.

²⁵ Regeln saknar motsvarighet i RR 32 (2005).

Remissinstanserna

Sveriges Försäkringsförbund har uttryckligen tillstyrkt förslaget och ser inga svårigheter att tillämpa IAS 40 för räkenskapsåret 2005.

Bakgrund

Reglerna beträffande "Fair Value Model" i IAS 40 är ännu inte förenliga med ÅRL. För att undvika upprepade byten av redovisningsprincip behöver, enligt Redovisningsrådet, företag som avser att senare tillämpa "Fair Value Model" inte tillämpa IAS 40. I stället tillämpas RR 24 Förvaltningsfastigheter och RR 12 Materiella anläggningstillgångar i den lydelse de hade den 31 december 2004 (se RR 32 (2004) punkt 60).²⁶

Bakgrunden är de nya bestämmelserna i 4 kap. 14 f och 14 g §§ ÅRL om värdering av bl.a. materiella tillgångar till verkligt värde. Dessa har införts som ett led i anpassningen till värderingsprinciperna i IAS 40 Förvaltningsfastigheter och IAS 16 Materiella anläggningstillgångar.

Enligt övergångsreglerna får dock bestämmelserna tillämpas först fr.o.m. 2006. Tillämpningstidpunkten ska dock förskjutas till räkenskapsåret 2009.²⁷

Till skillnad från äldre redovisningsregler innebär IAS 16 större krav på att beakta att olika delar av byggnader har olika nyttjandeperioder.

Skäl

När det gäller institut finns inte särskilda skäl för att göra en annan bedömning än enligt RR 32. Dessa företag kan således utnyttja lättnaden att tillämpa äldre RR-rekommendationer i årsredovisningen.

Försäkringsföretag kan tillämpa en värdering till verkligt värde av fastigheter enligt IAS 40 redan under räkenskapsåret 2005 med stöd av 4 kap. 5 § ÅRFL, om samtliga tillgångar som tas upp under posten byggnader och mark värderas på samma sätt. Undantaget från IAS 40 i RR 32 (2004) punkt 60 bör därför inte tillämpas av försäkringsföretag.²⁸

IAS 16 och IAS 40 innebär delvis olika redovisningsregler för rörelsefastigheter och förvaltningsfastigheter. Såsom närmare

²⁶ Jfr RR 32 (2005) punkt 72.

²⁷ Se prop. 2005/06:25 s. 81.

²⁸ Se de allmänna råden till 2 kap. punkt 4 b) FFFS 2004:21 (jfr motsvarande punkt i FFFS 2005:34).

utvecklas i en annan Motivpromemoria bör försäkringsföretag tills vidare få redovisa rörelsefastigheter på samma sätt som förvaltningsfastigheter.²⁹

3.1.8 Undantag för företag som tillämpar IAS-förordningen från räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2006

Övergångsreglerna till RR 32 är förenliga med övergångsreglerna i de IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna.

Bakgrund

I RR 32 (2004) punkt 66 anges att företag som inte börjar tillämpa IFRS i koncernredovisningen förrän för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2006 inte heller behöver tillämpa RR 32 förrän från den tidpunkten. Samma tillägg har gjorts i ikraftträdanderegler till RR 30.

Skäl

Undantaget är förenligt med de övergångsregler som gäller för IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter.

3.2 Anpassningar med anledning av ändringar i RR 32 och RR 30 under 2005

Under 2005 har RR gjort flera mindre ändringar i RR 32 (2004) och RR 30 (2004), vilka har trätt i kraft omedelbart. Ändringarna avser alltså de versioner som RR beslutade i december 2004 och ska tillämpas redan i årsredovisningar och koncernredovisningar för räkenskapsåret 2005. Dessa ändringar och FI:s ställningstagande till behovet av anpassningar kommenteras nedan.

3.2.1 Nya undantag från IAS 21 om funktionell valuta och redovisning av vissa kursdifferenser

Det behövs inga anpassningar av RR 32 (2004) punkt 35 och 35 A om undantag från och tillägg till IAS 21 vid tillämpningen i finansiella företags årsredovisning.

Bakgrund

²⁹ Se Motivpromemoria 4, Anpassningar av redovisningsföreskrifterna med anledning av IFRS-regler om fastighetsredovisning.

Sedan tidigare finns i RR 32 (2004) ett undantag från reglerna i IAS 21 om presentation av finansiella rapporter i valfri valuta. Enligt lag får endast svenska kronor eller euro användas. RR har under första halvåret 2005 gjort motsvarande undantag från IAS 21 avseende kravet att löpande redovisa utländska transaktioner i företagets funktionella valuta (RR 32 (2004) nya punkt 35³⁰).

Eftersom vissa kursdifferenser hänförliga till utlandsverksamheter enligt lag ska redovisas i eget kapital, gör RR även ett undantag från IAS 21 punkt 32. Det motiveras med att ÅRL och IAS 21 anger olika regler för redovisningen (RR 32 nya punkt 35 A³¹).

I november 2005 har RR även infört ett andra stycke i RR 32 (2004) punkt 35 A som behandlar moderföretagets redovisning av nämnda kursdifferenser i fall företaget inte tillämpar en värdering till verkligt värde enligt 4 kap. 14 a § ÅRL. Det konstaterades samtidigt att undantaget inte behövs för räkenskapsåret 2006, eftersom RR 32 då ska kräva att IAS 39 tillämpas.

Skäl

När det gäller undantaget från IAS 21 om funktionell valuta och redovisning av vissa kursdifferenser, har FI övervägt om det finns särskilda skäl för en anpassning som innebär att byte inte bör ske, om den nya valutan inte är företagets funktionella valuta. Sådana frågor kan dock prövas inom ramen för den särskilda regleringen för finansiella företag om byte av redovisningsvaluta och godkännande av bolagsordningarna eller stadgar.³²

Den av RR preciserade redovisningen av vissa valutakursdifferenser mot eget kapital följer redan av de allmänna råden till 26 § i bilaga 1 i de tidigare IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna för institut samt de allmänna råden till 32 § i bilaga 3 till de tidigare IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter för försäkringsföretag.

Finansiella företag som tillämpar lagbegränsad IFRS i årsredovisningen bör värdera finansiella instrument till verkligt värde enligt IAS 39 redan för räkenskapsåret 2005. Detta följer av allmänna råden till 2 kap. i de tidigare IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna. Det nya stycket i RR 32 (2004) punkt 35 A får därför ingen praktisk betydelse för finansiella företag. FI har inte funnit anledning att ta in en sådan erinran i redovisningsföreskrifterna, särskilt eftersom tillägget i RR 32 (2004) punkt 35 A andra stycket är tillfälligt för räkenskapsåret 2005.

³⁰ Jfr RR 32 (2005) punkt 42.

³¹ Jfr RR 32 (2005) punkt 43.

³² Se lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag.

Det finns sammanfattningsvis inget särskilt behov av anpassningar för finansiella företag när det gäller RR:s undantag och tillägg till IAS 21.

3.2.2 Tydliggörande av reglerna om delårsrapportering i IAS 34 för juridisk person

Det införs inga nya anpassningar i förhållande till RR 32 (2004) punkt 51 om tillämpningen av RR 32 i delårsrapporter för juridisk person.

Bakgrund

RR har under första halvåret 2005 gjort en ändring i RR 32 beträffande IAS 34 Delårsrapportering. Det tydliggörs att undantagen från och tilläggen till IFRS även ska tillämpas på delårsrapporterna för juridisk person (RR 32 (2004) nya punkt 51). Av nya punkt 51 framgår också att IAS 34 endast ska tillämpas på noterade företag som inte ingår i en koncern.

Skäl

FI finner att undantagen och tilläggen i RR 32 även bör tillämpas i finansiella företags IFRS-anpassade delårsrapporter. Det framgår redan av IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter att finansiella företag i delårsrapporter – utöver IAS 34, RR 32 och lag – även ska tillämpa reglerna i de IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna.³³

Det kan i sammanhanget anmärkas att moderföretag endast behöver lämna upplysningar enligt IAS 34, RR 32 och IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter i delårsrapporten för den del som avser koncernen. Uppgifter om moderföretaget behöver då endast lämnas om det krävs enligt lag eller annan författning.

3.2.3 Upplysningar om eget kapital

Med anledning av att försäkringsföretag även fortsättningsvis ska lämna upplysningar om koncernens bundna och fria egna kapital, bör RR 30 (2004) punkt 11–16 även fortsättningsvis gälla för försäkringsföretags koncernredovisning.

Bakgrund

Det egna kapitalet i koncernens balansräkning ska indelas enligt IFRS. RR ändrade därför först RR 30 (2004) punkt 11 så att uppdelningen av det egna kapitalet i bundet eller fritt flyttas till en not.

³³ Se 8 kap. 1 § i FFFS 2004:20 resp. punkt 3 i de allmänna råden i 8 kap. FFFS 2004:21 (jfr motsvarande regler i FFFS 2005:33 och FFFS 2005:34.)

Senare upphävdes dock bl.a. punkt 11 till följd av den nya aktiebolagslagen (2005:551) och följdändringar som innebär att 5 kap. 14 § första stycket ÅRL om upplysningar om ett aktiebolags eget kapital inte skall tillämpas på aktiebolags koncernredovisningar. Bestämmelserna tillämpas för redovisningar som upprättas den 1 januari 2006 eller senare. Därmed slopas kravet på uppdelning av koncernens eget kapital i bundet eller fritt redan för koncernredovisningar som avser räkenskapsåret 2005. Som en följd av detta utmönstrades RR 30 (2004) punkten 11-16 och bilagan redan för räkenskapsåret 2005.

Skäl

För försäkringsaktiebolag, som omfattas av försäkringsrörelselagen (1982:713), gäller alltså en skyldighet enligt ÅRFL att i förekommande fall lämna upplysningar om bl.a. bundet och fritt eget kapital även i koncernredovisningar som upprättas enligt IAS-förordningen (se 5 kap. 4 § och 7 kap. 5 § 4 e) ÅRFL). Upplysningarna är av betydelse för tillämpningen av vinstutdelningsreglerna i försäkringsaktiebolag som får dela ut vinst. Försäkringsföretag bör därför alltså omfattas av reglerna i RR 30 (2004) punkten 11-16, som också inkluderar hänvisningar till bilagan i RR 30 (2004). Detta bör anges som ett tillägg till RR 30.³⁴

3.2.4 Segmentrapportering enligt IAS 14

Det införs inga särskilda anpassningar i förhållande till undantaget i RR 32 punkt 22 A om segmentrapportering.

Bakgrund

IAS 14 Segmentrapportering gäller för finansiella företags årsredovisning enligt lagbegränsad IFRS till följd av hänvisningarna till godkända redovisningsstandarder i 2 kap. i de IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna. Hänvisningen innebär att noterade finansiella företag som huvudregel bör upprätta en segmentrapportering även i årsredovisningen och att det är önskvärt att onoterade finansiella företag upprättar en sådan segmentrapportering i årsredovisningen (IAS 14 punkt 4). I det senare skall företaget tillämpa samtliga krav i standarden (IAS 14 punkt 5).

Om en finansiell redovisning för ett företag innehåller både en koncernredovisning och en årsredovisning, behöver information om segment enbart lämnas i koncernredovisningen (IAS 14 punkt 6).

³⁴ Tillämpningen av dessa regler för räkenskapsåret 2005 följer av punkten 2 e) i övergångsreglerna till FFFS 2005:34 (jfr allmänna råd till 7 kap. 1 § och 7 kap. 3 § FFFS 2005:34).

Genom ett tillägg i RR 32 (2004) punkt 22 A³⁵, som infördes i augusti 2005, anges att undantaget i IAS 14 punkt 6 inte ska tillämpas. Istället för segmentinformation skall lämnas information om nettoomsättningens fördelning på verksamheter och geografiska marknader enligt 5 kap. 6 § ÅRL. Ändringen motiverades med att ÅRL och IAS 14 anger olika regler för segmentinformation i juridisk person.

Skäl

Hänvisningen i RR 32 görs alltså till 5 kap. 6 § ÅRL som inte behöver tillämpas av företag som omfattas av ÅRKL och ÅRFL. Ändringen motiveras också av tvingande bestämmelser i ÅRL. Därmed framgår tillräckligt tydligt att hänvisningen inte blir relevant för finansiella företag.

Alternativet skulle vara att i allmänna råd erinra om att nämnda lagregler i ÅRL inte behöver tillämpas av finansiella företag. Ett sådant allmänt råd kan kompletteras med hänvisningar till bestämmelserna om upplysningar om intäkternas geografiska fördelning, som gäller för kreditinstitut och värdepappersbolag. Vidare kan hänvisas till bestämmelser om fördelningen av resultatet på försäkringsgrenar i resultatanalysen, som gäller för försäkringsföretag. För närvarande har vi dock stannat för att inte införa någon sådan särskild anpassning. Vi har istället valt att i de nya redovisningsföreskrifterna för 2006 införa en mera generell erinran om att RR 30 tillämpas med de avvikelser och tillägg som följer av bestämmelser i ÅRKL respektive ÅRFL.³⁶

3.2.5 Lättnader enligt IFRS 1 Första gången IFRS tillämpas

Det införs inte nu några särskilda anpassningar i förhållande till RR 32 (2004) punkt 4 om tillämpningen av lättnadsreglerna i IFRS 1.

Bakgrund

I RR 32 anges att IFRS 1 Första gången IFRS tillämpas, inte är tillämplig i juridisk person. Detta framgår redan av IFRS 1 och undantaget i RR 32 (2004) punkt 4 har därför endast införts som en upplysning.

Genom en ändring av RR 32 (2004) punkt 4³⁷, i november 2005, anges dock att företag som för första gången tillämpar IAS/IFRS i de finansiella rapporterna för koncernen får tillämpa en eller flera av närmare uppräknade lättnadsregler hämtade från IFRS 1.

³⁵ Jfr RR 32 (2005) punkt 28.

³⁶ Se allmänna råd till 7 kap. 2 § FFFS 2005:33 och 7 kap. 3 § FFFS 2005:34.

³⁷ Jfr RR 32 (2005) punkt 4.

Enligt övergångsreglerna behöver jämförelsetalen för tidigare perioder enligt bl.a. IAS 39 inte omräknas i det fall företaget börjar tillämpa IAS/IFRS före den 1 januari 2006. Istället ska vissa kompletterande upplysningar lämnas (se IFRS 1 punkt 36 A).

Vidare införs i RR 32 (2004) punkt 12³⁸ en hänvisning till 3 kap. 4 a § ÅRL. Paragrafen tillåter att företag under vissa förutsättningar får dela upp anläggningstillgångar och omsättningstillgångar samt skulder och avsättningar i kortfristiga och långfristiga poster.

Skäl

Redan under förra årets föreskriftsarbete tog FI ställning till att det inte fanns några särskilda skäl för att ha avvikande regler för finansiella företag avseende lättnadsreglerna i IFRS 1. Denna bedömning kvarstår. Även finansiella företag bör därför kunna tillämpa de nu införda lättnadsreglerna i årsredovisningen för räkenskapsåret 2005.

Hänvisningen till 3 kap. 4 a § ÅRL blir inte relevant för finansiella företag, eftersom denna bestämmelse inte är tillämplig enligt ÅRKL eller ÅRFL (jfr 3 kap. 2 § ÅRKL och 3 kap. 2 § ÅRFL). På samma sätt som när det gäller undantaget från IAS 14 om segmentrapportering ser vi dock inget behov av att särskilt erinra om detta.

3.3 Hänvisningar till och anpassningar av RR 32 (2005) och RR 30 (2005)

3.3.1 Anpassningar av RR 32 (2005)

I de nya redovisningsföreskrifterna för räkenskapsåret 2006 hänvisas till nya RR 32, fastställd i december 2005. De anpassningar som FI infört för räkenskapsåret 2005 bör även gälla för räkenskapsåret 2006. Anpassningarna avseende IAS 39 behövs dock inte, eftersom RR tagit bort undantaget att IAS 39 inte behöver tillämpas, liksom undantaget avseende redovisning av reverseringar i resultaträkningen.

Bakgrund

I december 2005 har RR gett ut en ny version av RR 32, som enligt rekommendationerna tillämpas för räkenskapsår som börjar den 1 januari 2006 eller senare (RR 32 (2005)).

Det klargörs i inledningen till RR 32 (2005) att FI:s IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter tillämpas i de undantagsfall dessa anger en annan redovisning. Det klargörs också genom en hänvisning till

³⁸ Jfr RR 32 (2005) punkt 14.

BFN:s Uttalande om tillämpning av Redovisningsrådets rekommendationer och uttalanden (BFNAR 2002:2) att moderföretag som tillämpar IAS/IFRS i koncernredovisningen ska tillämpa RR 32 (2005) i årsredovisningen. Det klargörs vidare att IAS/IFRS som ännu inte antagits eller som har förkastats av EU kan tillämpas på samma sätt som enligt IAS-förordningen, men med de undantag och tillägg som följer av RR 32 (2005).

I RR 32 (2005) görs dessutom följande ändringar, utöver de som vi redan behandlat i det föregående (se avsnitt 3.2).

- Rekommendationen har omredigerats så att alla IAS/IFRS som antagits av EG-kommissionen kommenteras i själva rekommendationen. Som en följd härav har bilaga 1 till RR 32 utgått. För varje IAS/IFRS anges mer exakt än tidigare vilken version som avses.
- I olika punkter har årtalet 2006 ändrats till 2009, med anledning av att tillämpningstidpunkten för de nya bestämmelserna om redovisning och värdering av materiella och immateriella tillgångar till verkligt värde skjutits fram.
- I RR 32 (2005) punkt 32 (vilken motsvaras av RR 32 (2004) punkt 26) har tillagts att skattemässiga avskrivningar inte skall redovisas för tillgångar för vilka de skattemässiga avskrivningarna är frikopplade från redovisningen, såsom är fallet med fastigheter. I stället lämnas upplysning i en not. Eventuell skillnad mellan tillgångens redovisade värde och skattemässiga värde redovisas enligt reglerna i IAS 12 Inkomstskatter.
- I RR 32 (2005) punkt 37 (saknar motsvarighet i RR 32 (2004)) har tillagts att ett moderföretag, under vissa angivna förutsättningar skall redovisa anteciperad utdelning från dotterföretag.
- I RR 32 (2005) punkt 38 (vilken motsvaras av RR 32 (2004) punkt 31) har upplysningskraven beträffande förmånsbestämda pensionsplaner förtydligats.
- I RR 32 (2005) punkt 73 (vilken motsvaras av RR 32 (2004) punkt 61) har avsnitten e) och f), vilka behandlar skattemässiga extraavskrivningar, utgått. Istället har ett avsnitt tillagts som anger att om en förvaltningsfastighet skrivits av eller skrivits ned uteslutande av skatteskal, skall upplysning lämnas i en not och en eventuell skillnad mellan redovisade värde och skattemässiga värde redovisas enligt reglerna i IAS 12 inkomstskatter.
- Övergångsreglerna i RR 32 (2004) punkt 65, som medger att jämförelsetalen enligt bl.a. IAS 39 inte omräknas i fall företaget börjar tillämpa IAS/IFRS före den 1 januari 2006, har utgått (se IFRS 1 punkt 36 A). Anledningen är att dessa regler inte är tillämpliga från och med 2006.

Skäl

I de nya IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna för räkenskapsåret 2005 bör naturligt nog hänvisas till RR 32 (2005). Rekommendationen beaktas i årsredovisningar och koncernredovisningar som upprättas enligt lagbegränsad IFRS.³⁹

FI har inte funnit tillräckliga skäl för att göra några nya Anpassningar i förhållande till RR 32 (2005), utöver de Anpassningar som redan behandlats i det föregående (se avsnitt 3.2). Det framgår dessutom klarare än tidigare av RR 32 att FI:s redovisningsföreskrifter gäller framför RR 32 om skillnader finns.

De Anpassningar som gäller enligt tidigare IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter för räkenskapsåret 2005 gäller alltså även enligt de nya redovisningsföreskrifterna. Vissa förändringar som inte förändrar något i sak för finansiella företag har dock gjorts. Eftersom RR 32 numera inte medger någon möjlighet att avstå från att tillämpa IAS 39, behövs ingen särskild erinran om att finansiella företag bör tillämpa denna standard. Eftersom RR tagit bort undantaget från IAS 39 om reverseringar av vissa nedskrivningar i resultaträkningen, blir den tidigare Anpassningen om detta onödig och kan utgå i nya redovisningsföreskrifterna för räkenskapsåret 2006.⁴⁰

I sammanhanget kan också erinras om de särskilda allmänna råden om tillämpningen av verkligt värdeoptionen i finansiella företag.⁴¹ Detsamma gäller allmänna råden om värdering och redovisning av fastigheter i försäkringsföretag.⁴²

Om ett behov av Anpassningar i förhållande till RR 32 (2005) skulle visa sig uppkomma i den praktiska tillämpningen, kan emellertid FI återkomma till frågan.

3.3.2 Anpassningar av RR 30 (2005)

I de nya redovisningsföreskrifterna för räkenskapsåret 2006 hänvisas till nya RR 30, fastställd i december 2005. I ett nytt allmänt råd erinras om att finansiella företag bör tillämpa RR 30 med de avvikelser och tillägg som följer av ÅRKL respektive ÅRFL. Som tidigare fastslagits (avsnitt 2.3.2) bör försäkringsföretag alltså fortsätta att tillämpa RR

³⁹ En tillämpning av lagbegränsad IFRS är från och med räkenskapsåret 2006 möjlig i koncernredovisningen för företag som inte ska tillämpa IAS-förordningen där.

⁴⁰ Anpassningen behålls dock i övergångsreglerna till de nya redovisningsföreskrifterna för att tillämpas för räkenskapsåret 2005.

⁴¹ Se punkt 4 d) i allmänna råd till 2 kap. FFFS 2004:33 respektive punkt 4 e) i allmänna råd till 2 kap. FFFS 2004:34 samt Motivpromemoria 1, Tillämpning av verkligt värdeoptionen i finansiella företag som tillämpar lagbegränsad IFRS.

⁴² Se allmänna råd till 2 kap. punkt 4 b) FFFS 2004:34 samt Motivpromemoria 4, Anpassningar av redovisningsföreskrifterna med anledning av IFRS-regler om fastighetsredovisning.

30 (2004) punkt 11-16 och bilagan till rekommendationen om upplysningar om uppdelningen av bundet och fritt eget kapital i koncernen.

Bakgrund

I december 2005 har RR också gett ut en ny version av RR 30 som enligt rekommendationerna tillämpas för räkenskapsår som börjar den 1 januari 2006 eller senare (RR 30 (2005)). Det klargörs, på samma sätt som i RR 32 (2005), att FI:s IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter tillämpas i de undantagsfall dessa anger en annan redovisning. Vidare återges EG-kommissionens kommentar angående vad som gäller i koncernredovisningen för standarder som ännu inte godkänts eller som förkastats av EU.

RR 30 (2005) får, på samma sätt som den tidigare motsvarigheten, endast betydelse för företag som upprättar koncernredovisning enligt IAS-förordningen. För finansiella företag gäller, utöver de lagbestämmelser i ÅRL som behandlas i RR 30, ytterligare upplysningsregler i ÅRKL respektive ÅRFL som ska tillämpas i en koncernredovisning enligt IAS-förordningen.⁴³ Vidare gäller särskilda upplysningsregler enligt IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna.⁴⁴

Vi har övervägt om man på samma sätt som i RR 30 bör erinra om vilka särskilda upplysningsregler i ÅRKL respektive ÅRFL som finansiella företag ska lämnas i en koncernredovisning enligt IAS-förordningen. Vi har emellertid istället valt att i de nya redovisningsföreskrifterna för 2006 införa en mera generell erinran om att RR 30 tillämpas med de avvikelser och tillägg som följer av bestämmelser i ÅRKL respektive ÅRFL.

Som en följd av nya aktiebolagslagen (2005:551) och ändringar i ÅRL införs ingen motsvarighet till RR 30 (2004) punkten 11-16 och bilagan. Motsvarande ändring gjordes för övrigt redan under år 2005 med effekt för räkenskapsåret 2005 (se avsnitt 3.2.3). Vidare innehåller RR 30 (2005) ingen motsvarighet till RR 30 (2004) punkt 5 om att i förvaltningsberättelsen lämna upplysningar om nominella värdet på aktie i moderbolaget och dotterföretag.

Försäkringsföretag ska dock alltså enligt lag lämna upplysningar om bundet och fritt eget kapital i koncernen. Upplysningarna är där relevanta för tillämpningen av vinstutdelningsregler som fortfarande gäller för försäkringsföretag enligt 12 kap. försäkringsrörelselagen (1982:713). RR 30 (2004) punkten 11-16, som hänvisar till bilagan i rekommendationen, bör därför alltså gälla för försäkringsföretag

⁴³ Se 7 kap. 7 § ÅRKL respektive 7 kap. 5 § ÅRFL.

⁴⁴ Se 7 kap. 2 § FFFS 2005:33 respektive 7 kap. 3 § FFFS 2005:34.

även enligt nya IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter för räkenskapsåret 2006, oavsett om försäkringsföretaget tillämpar lagbegränsad IFRS eller IAS-förordningen i koncernredovisningen.⁴⁵

I övrigt kan vi inte finna några särskilda skäl att för finansiella företag införa några ytterligare anpassningar i förhållande till RR 30 (2005).

3.4 Uttalanden från Akutgruppen

De uttalanden från Akutgruppen som ska tillämpas i noterade företags koncernredovisning eller årsredovisning bör tillämpas av alla IFRS-redovisande finansiella företag utan några särskilda anpassningar.

Uttalandet om redovisning av avkastningsskatt beaktas genom en följdändring i de IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna.

Bakgrund

Tillämpningsområdet för Akutgruppens uttalande

I inledningen till RR 30 och RR 32 anges att för företag vars värdepapper på balansdagen är noterade på en börs eller en auktoriserad marknadsplats ska vissa uttalanden från Akutgruppen (URA) fortsätta att tillämpas i koncernredovisningen eller i redovisningen för juridisk person. Detsamma ska gälla sådana företag som genom sin storlek har ett stort allmänt intresse och som har valt att tillämpa av EG-kommissionen antagna IFRS.

Följande uttalanden ska enligt information på Redovisningsrådets hemsida tillämpas:

- URA 4 Koncernmässig omstrukturering.
- URA 5 Nedskrivning av aktier i dotterföretag i samband med en koncernintern omstrukturering.
- URA 6 Aktivering av ränteutgifter i koncernredovisningen.
- URA 7 Koncernbidrag och aktieägartillskott.
- URA 42 Klassificering av ITP-planer som finansieras genom försäkring i Alecta.
- URA 43 Redovisning av särskild löneskatt och avkastningsskatt.
- URA 44 Redovisning av övergång från tillämpning av punkt 30 i IAS 19, Ersättningar till anställda, till punkt 29.

Detta innebär att URA 1-3 och URA 8-41 upphör att gälla fr.o.m. den 1 januari 2005 för angiven kategori av företag.

Akutgruppen har i maj 2005 gjort ett uttalande avseende URA 45 Pensionsplaner som omfattar flera arbetsgivare. Uttalandet omfattar inte

⁴⁵ Se allmänna råd till 7 kap. 1 § och 7 kap. 3 § FFFS 2005:34.

bara noterade företag och företag av stort allmänt intresse som frivilligt valt att tillämpa godkända IFRS. Uttalandet omfattar också företag som fortsätter att tillämpa RR 29 Ersättningar till anställda inom ramen för äldre redovisningsregler.

I maj 2005 har Akutgruppen också gett ut ett utkast till uttalande om IFRS 2 och sociala avgifter. Utkastet behandlar periodisering av sociala avgifter för ersättningar genom utställande av aktierelaterade instrument till anställda.

I det följande beskrivs översiktligt de uttalanden som ansetts tillämpliga på de IFRS-redovisande företagen.

URA 4 Koncernmässig omstrukturering

Uttalandet behandlar frågan om värderingen i ett nybildat bolags koncernbalansräkning av tillgångar och skulder som överförts från ett annat bolag när båda bolagen stod under gemensam kontroll. Enligt uttalandet borde i det aktuella fallet de överförda tillgångarna och skulderna redovisas till de värden de upptagits till i överförarens balansräkning vid tidpunkten för emissionen.

URA 5 Nedskrivning av aktier i dotterföretag i samband med en koncernintern omstrukturering

Enligt uttalandet kan en nedskrivning av aktier i ett dotterbolag som är en följd av att inkråmet och rörelsen i dotterföretaget förs över till moderbolaget till redovisade värden inte kompenseras av att moderföretaget redovisar en goodwillpost.

URA 6 Aktivering av ränteutgifter i koncernredovisningen

Akutgruppen anser att om koncernen har som princip att aktivera ränteutgifter, skall ränteutgifter inräknas i anskaffningsvärdet för en tillgång i koncernredovisningen även om den juridiska enhet i vilken investeringen genomförs inte haft egna ränteutgifter. En förutsättning är att koncernen hade undvikit ränteutgifterna om inte investeringen hade kommit till stånd. Ränteutgifter ska inräknas i anskaffningsvärdet också i de fall när investeringen utförs i ett joint venture (samriskföretag) eller ett intresseföretag om det kan visas att ränteutgifterna skulle ha undvikits om inte investeringen kommit till stånd. Denna förutsättning torde sällan vara uppfylld för intresseföretag.

URA 7 Koncernbidrag och aktieägartillskott

Akutgruppens uppfattning är att koncernbidrag i första hand ska redovisas efter sin ekonomiska innebörd. Koncernbidrag som lämnas och tas emot i syfte att minimera koncernens skatt redovisas som en

minskning respektive ökning av fritt eget kapital. På detta sätt redovisas även koncernbidrag vars ekonomiska innebörd inte klart framgår. Koncernbidrag som kan jämföras med utdelning redovisas som en minskning av eget kapital hos givare och som en finansiell intäkt hos mottagare. För kreditinstitut och värdepappersbolag samt för försäkringsföretag hänvisas dock i denna del till särskilda regler bl.a. för resultaträkningens uppställning.

Lämnade koncernbidrag är enligt URA 7 normalt en skattemässigt avdragsgill kostnad och erhållna koncernbidrag normalt en skattepliktig intäkt. Inkomstskatter ska redovisas direkt mot eget kapital när skatten är hänförlig till poster som redovisas direkt mot eget kapital. Ett företag som lämnar koncernbidrag ska alltså redovisa den skatteminskning som bidraget ger upphov till som ökning i eget kapital. På motsvarande sätt ska det företag som mottagit ett koncernbidrag redovisa den tillkommande skatten som en minskning av det egna kapitalet. Som en följd av denna redovisning kommer endast den skatt som är hänförlig till resultaträkningens intäkter och kostnader att redovisas i resultaträkningen.

Lämnade aktieägartillskott redovisas enligt URA 7 hos givaren som en ökning av posten "Andelar i koncernföretag". Särskilt om tillskottet avser förlusttäckning bör det enligt uttalandet prövas om en nedskrivning av aktiernas värde är erforderligt. Denna prövning följer normala regler för värdering av tillgångsposten.

Erhållna aktieägartillskott redovisas enligt uttalandet hos mottagaren direkt mot fritt eget kapital. Om emellertid aktieägartillskottet lämnats i samband med en nyemission och tillskottet utgör en förutsättning för att aktierna ska få tecknas till en fördelaktigt låg kurs ska, enligt uttalandet, tillskottet klassificeras som bundet eget kapital och tillföras överkursfonden.

I uttalandet förutsätts att koncernbidraget inte utgör vederlag för utförda prestationer.

URA 42 Klassificering av ITP-planer som finansieras genom försäkring i Alecta

I uttalandet bedöms att en ITP-plan som finansieras genom försäkring i Alecta är en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare.

URA 43 Redovisning av särskild löneskatt och avkastningsskatt

Enligt uttalandet ska den särskilda löneskatten beräknas med utgångspunkt från hur periodens pensionskostnad fastställts. När pensionskostnaden, beräknad enligt RR 29, i en koncernredovisning för koncernen är högre (lägre) än den som fastställts i juridisk person, ska en

avsättning (fordran) för särskild löneskatt redovisas baserad på mellanskillnaden. Avsättningen (fordran) för särskild löneskatt ska inte nuvärdeberäknas.

Avsättning för avkastningsskatt skall inte göras när beräkningen av pensionsförpliktelsen grundas på RR 29. Avkastningsskatten ska sålunda redovisas som en löpande kostnad. Hänsyn till den förväntade avkastningsskatten ska dock tas när ett företag fastställer den förväntade avkastningen på förvaltningstillgångar.

URA 44 Redovisning av övergång från tillämpning av punkt 30 i IAS 19, Ersättningar till anställda, till punkt 29

När information föreligger som medför att en pensionsplan som omfattar flera arbetsgivare övergår till att redovisas som förmånsbestämd från att ha redovisats som avgiftsbestämd, ska enligt URA 44 övergången redovisas som ett byte av redovisningsprincip i enlighet med IAS 8, Redovisningsprinciper, ändringar i uppskattningar och bedömningar samt fel. När bytet av redovisningsprincip sker under räkenskapsåret skall enligt URA 44 samtliga tidigare rapportperioder räknas om i enlighet med IAS 34, Delårsrapportering, om inte detta är ogörligt.

URA 45 Pensionsplaner som omfattar flera arbetsgivare

Företag som omfattas av en pensionsplan som omfattar flera arbetsgivare och som klassificerats som förmånsbestämd ska enligt uttalandet redovisa sin proportionella andel av planens förpliktelser, förvaltningstillgångar och kostnader på samma sätt som för vilken annan förmånsbestämd plan som helst. En redovisning av företagets proportionella andel av förpliktelser, förvaltningstillgångar och kostnader förutsätter att dessa fastställts för planen som helhet. En beräkning av den proportionella andelen förutsätter också att det finns en konsekvent och tillförlitlig metod för att fördela förpliktelser etc. på dess deltagare. För detta krävs att planen innehåller regler för hur överskott och underskott i planen påverkar företagets avgifter i framtiden. När det inte föreligger tillräcklig information för att möjliggöra en redovisning i enlighet med ovanstående ska företag redovisa pensionsplaner som omfattar flera arbetsgivare som avgiftsbestämda.

Den information som Alecta meddelat medlemsföretag 2004 är, enligt uttalandet, inte utformad enligt ovan. Företag som finansierat sina förpliktelser som ITP-pensioner i Alecta ska därför redovisa dessa som avgiftsbestämda enligt punkt 30 i IAS 19. För att förpliktelserna och förvaltningstillgångarna ska kunna redovisas som förmånsbestämda 2005 eller senare krävs att de förutsättningar som anges ovan är uppfyllda.

URA 46 IFRS 2 och sociala avgifter

I uttalandet föreslås att sociala avgifter hänförliga till ersättningar med aktierelaterade instrument, vanligen kallade personaloptioner, ska fördelas på de perioder tjänsterna utförs. Avsättningen ska omvärderas vid varje rapporteringstillfälle utifrån beräkningen av de avgifter som kan komma att erläggas när instrumentet löses.

Skäl

Allmänt

Utgångspunkten är att Akutgruppens uttalande såsom en del av Redovisningsrådets normgivning bör tillämpas av alla finansiella företag på samma sätt som RR:s rekommendationer. De bör tillämpas om inte annat följer av lag eller FI:s föreskrifter och allmänna råd. Detta har även varit fallet enligt äldre redovisningsföreskrifter för finansiella företag.

URA 43 Redovisning av särskild löneskatt och avkastningsskatt

Uttalandet URA 43 Särskild löneskatt och avkastningsskatt innebär att avkastningsskatten inte ska redovisas som en avsättning. Detta medför behov av en ändring i de IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag. I 46 § bilaga 3 till FFFS 2004:21 nämns avkastningsskatt som ett exempel på när avsättningar för skatter ska göras. Föreskriften bör därför ändras genom att avkastningsskatt tas bort som exempel.

URA 45 Pensionsplaner som omfattar flera arbetsgivare

URA 45 Pensionsplaner som omfattar flera arbetsgivare ska enligt uttalandet även tillämpas av företag som tillämpar RR 29, Ersättningar till anställda, inom ramen för äldre redovisningsregler. Detta följer dock redan av den generella hänvisningen till Akutgruppens uttalanden i äldre redovisningsföreskrifter.

Sammanfattningsvis bedömer vi inte att det finns skäl att för finansiella företag införa några särskilda anpassningar i förhållande till redovisningsföreskrifterna med anledning av ovan behandlade Akutgruppsuttalanden.

3.5 Hänvisningar till RR 31 Delårsrapportering

Det finns inte något behov av att införa en hänvisning till RR 31 Delårsrapportering för koncerner.

Remissinstanserna

FAR anser att det är ett problem att hänvisningar till godkända standarder begränsar möjligheten att i delårsrapporter tillämpa ändringar av IASB som ännu inte godkänts av EG-kommissionen.

Bakgrund

I de IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna görs ingen hänvisning till RR 31 Delårsrapportering för koncerner. I stället hänvisas direkt till IAS 34 Delårsrapportering både när det gäller delårsrapporten i den del som avser juridisk person och koncerner.⁴⁶

Skäl

I redovisningsföreskrifterna är en direkt hänvisning till IAS 34 naturlig eftersom standarden godkänts inom ramen för EG-förordningen. Standarden har därmed samma formella ställning som lag, även om inte EG-förordningen i sig gäller för delårsrapporter. I RR 31 finns inte heller några särskilda undantag eller tillägg i förhållande till IAS 34 som motiverar en hänvisning dit. Vi ser därför ingen anledning att ändra redovisningsföreskrifterna på denna punkt.

Eftersom redovisningsföreskrifterna inte hänvisar till RR 31 aktualiseras inte heller något undantag från rekommendationen när det gäller den fråga som *FAR* tagit upp. Motsvarande begränsningar som i RR 31 följer dock av redovisningsföreskrifterna.⁴⁷ Vi är dock inte beredda att ens i delårsrapporter frångå det grundläggande kravet på att godkända internationella standarder ska tillämpas och att dessa vid godkännandet bör tillämpas enligt de övergångsregler som finns i standarden, om inte EG-kommissionen vid antagandet anger något annat. Standarder som inte är godkända kan dock tillämpas i den mån dessa inte strider mot de godkända standarder, RR 32, lag eller FI:s redovisningsföreskrifter.

3.6 Ikraftträdande- och övergångsfrågor

De normer från Redovisningsrådet som gäller för räkenskapsåret 2005 och 2006 bör även gälla för finansiella företag, med de anpassningarna som kommenterats i denna promemoria. Om nya IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna tillämpas i förtid för

⁴⁶ Se 1 och 11 §§ i de allmänna råden till 8 kap. FFFS 2004:20 samt punkt 3 och 15 i de allmänna råden i 8 kap. FFFS 2004:21.

⁴⁷ Se 8 kap. om delårsrapporter i FFFS 2004:20 resp. FFFS 2004:21 som hänvisar till 2 kap. som i sin tur hänvisar till godkända redovisningsstandarder.

räkenskapsåret 2005 tillämpas även RR 32 (2005) och RR 30 (2005) i förtid.

Utgångspunkten är att gemensamma redovisningsregler bör gälla för icke-finansiella och finansiella IFRS-redovisande företag. De ändringar som RR beslutat under 2005 – och som trätt i kraft omedelbart – bör därför tillämpas redan för räkenskapsåret 2005. Detsamma gäller uttalandena från Akutgruppen som är tillämpliga på räkenskapsåret 2005. Det anförda tillgodoses genom särskilda övergångsregler till de nya redovisningsföreskrifterna.⁴⁸

För räkenskapsåret 2006 tillämpas RR 32 (2005) och RR 30 (2005) i enlighet med nya IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter. Dessa redovisningsföreskrifter får dock även tillämpas i förtid för räkenskapsåret 2005.⁴⁹ I så fall tillämpas dessa föreskrifters hänvisningar till RR 32 (2005) och RR 30 (2005).

⁴⁸ Se punkt 2 i övergångsbestämmelserna till FFFS 2005:33 respektive FFFS 2005:34.

⁴⁹ Se punkt 3 i övergångsbestämmelserna till FFFS 2005:33 respektive FFFS 2005:34.